

Türkiye’de Özel Eğitim Araştırmalarının İncelenmesi

Special Education Research in Turkey

Nevin Guner Yıldız, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü*,
antreh@gmail.com

Macid Ayhan Melekoglu, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü*,
macidayhan@gmail.com

Ayşe Tunç Paftalı, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü*,
aaysetunc@gmail.com

ÖZ. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilimler Atf İndeksine (Social Sciences Citation Index, SSCI) girmiş beş Türk dergisinde yayınlanan özel eğitimle ilgili makalelerin analizi yoluyla ülkemizdeki özel eğitim alanındaki bilimsel araştırmaları incelemektir. Araştırma kapsamına, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Türk Psikoloji Dergisi, Eğitim ve Bilim Dergisi, Eğitim Araştırmaları Dergisi ve Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi alınmıştır. Veri analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmış; bu amaçla araştırma kapsamına alınan dergilerin ulaşılabilen sayıları belirlenen kodlar çerçevesinde sayısallaştırılmıştır. Bulgulara göre, beş derginin 334 sayısında yer alan toplam makale sayısı 4478; dergilerde yer alan özel eğitim alanında yayınlanmış makale sayısı 113 ve özel eğitim makalelerin tüm makaleler içindeki oranı %2.52’dir. Makale yazarlarının %33.63’ü Anadolu Üniversitesi’nde, %24.78’i ise Ankara Üniversitesi’nde çalışmaktadırlar. Ayrıca yıllar içinde yayınlanan makale sayısının giderek artış gösterdiği ve en çok makale yayınlanan dönemin 2011 yılından sonraki dönem olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler ülkemizde özel eğitim alanındaki gelişmeler bağlamında tartışılmıştır. İleride yapılacak araştırmalar için daha fazla sayıda derginin ve makalenin incelenmesi ve farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: özel eğitim araştırmaları, sosyal bilimler atf indeksi, SSCI, içerik analizi

ABSTRACT. The purpose of this study is to examine special education research trends in Turkey through analyzing articles about special education published in five Turkish journals entered in the Social Sciences Citation Index (SSCI). Hacettepe University Journal of Education, Turkish Journal of Psychology, Education and Science, Eurasian Journal of Educational Research, and Educational Sciences: Theory & Practice are the journals included in the study. Content analysis method was used for data analysis; all the accessible issues of included journals were quantified within the framework of the established codes. According to the findings, the total number of articles in 334 issues of five journals is 4478; the number of articles published in the field of special education is 113, and the ratio of special education articles within all articles is %2.52. Additionally, 33.63% of the authors of the articles were associated with Anadolu University while 24.78% were associated with Ankara University. Furthermore, the number of published articles in the field of special education has steadily increased during the years, and the period when the highest number articles were published is after 2011. The obtained data were discussed within the context of developments in special education in Turkey. For future research, more journals and articles should be included and additional variables should be examined.

Keywords: special education researches, social sciences citation index, SSCI, content analysis

SUMMARY

Investigation of quantitative and qualitative characteristics of scientific publications makes it possible to identify trends in scientific studies and thus, monitor the developments and shifts in a scientific discipline. Bibliometric has attracted attention as a research technique that serves this purpose. The importance of bibliometric studies is increasing rapidly for the field of special education which shows a fast development in various contexts such as legal infrastructure, the number of students, and scientific research in recent years in Turkey.

Considering the scientific literature of special education, analogous with the general trend in the world, the field of special education is also rapidly developing and special education services have become widespread in our country. Developments in the different aspects of the field of

special education are reflected in the scientific studies carried out about the field. However, despite these developments in the field of special education in recent years, there is no bibliometric studies on scientific research conducted in Turkey.

Purpose: The purpose of this study is to examine special education research trends in Turkey through the bibliometric analysis of special education articles published in Turkish journals that have been indexed in the period from the date they started publications until February 2013 or are still being indexed in SSCI and publish articles in educational sciences.

Method: Collected data was analyzed by using content analysis method, which is described as a way of converting qualitative material to quantitative data. Hacettepe University Journal of Education, Turkish Journal of Psychology, Education and Science, Eurasian Journal of Educational Research, and Educational Sciences: Theory & Practice have been selected for content analysis and are the journals that have been indexed or were indexed in SSCI, originated from Turkey, and published articles on educational sciences.

An article evaluation form was developed by the researchers to determine the codes to be used in the review process. The codes determined for the content analysis are: the total number of articles published in journals, the number of articles related to special education, the institutions of researchers who wrote special education articles, the number of authors of the articles, the methods used in studies, the keywords of the articles, and the number of articles published by years.

Findings: A total of 334 issues of the journals examined within the scope of the study were accessed and the findings yielded that a total of 4478 articles were published in those issues and only 113 (2.52%) of those articles were related to special education. When the institutions of the authors of the articles published related to special education were examined, results indicated that most of the authors are from Anadolu University. Ankara University and Gazi University follow Anadolu University. The numbers of authors of the articles in the field of special education were examined for the study and it is found that the majority (59.29%) were single-authored articles. The examination of the research methods used in the articles related to special education indicated that the majority (71.68%) used the survey methodology. The majority of the studies carried out by experimental model (75%) were determined using single subject research designs. The analysis of the keywords of the articles showed that the most common keywords were containing the words related to teaching methods and research methods.

Discussion: Findings reveals that the number of articles about special education published in related journals is considerably less than the number of other articles. The situation for the small number of published studies in special education is thought to be due to different reasons such as the small number of faculty members in the area, the small number of studies submitted for publication, and the small number of studies accepted for publication.

The analysis of the universities where the authors work indicated that the first three rows consist of Anadolu University, Ankara University and Gazi University where the first university departments of special education were established in Turkey.

According to another finding of the study, the survey method (71.68%) was used in the majority of scientific studies in the field of special education. Within the small number of the experimental studies, the single-subject research methods (75%) were the preferred methods. It is thought that as the number of experimental studies increases in special education in Turkey, the level of information obtained through research is expected to change from understanding to explanation.

Results of this study depicted a picture of the rapid changes in recent years in special education. However, since only the special education articles published in five journals were examined in this study and it is expected that the field of special education will be developed with a great momentum in the coming years, more detailed bibliometric studies are needed in the field.

GİRİŞ

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının yürütmekle sorumlu olduğu, 11 Temmuz 1983 tarih ve 18104 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olan doçentlik sınav yönetmeliği, 1 Eylül 2000 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmış ve 24157 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yeni yönetmelikle doçentlik sınavı temel alanları ve her bir alan için sağlanması gereken akademik koşullar konusunda temel alan danışma komisyonları oluşturularak doçent olma ölçütleri değiştirilmiştir. Değişen yönetmelik kapsamında doçentlik başvurusu yapmak isteyen adayların, kendi alanlarında önemli indekslerde taranan dergilerde özgün ve başlıca yazar oldukları yayın(lar) yapmaları koşulu getirilmiştir. Bu koşul, 2000 yılından itibaren, akademisyenlerin makalelerini özellikle Fen Bilimleri Atıf İndeksi (Science Citation Index, SCI) ve Sosyal Bilimler Atıf İndeksi (Social Sciences Citation Index, SSCI) gibi indekslerde taranan dergilerde yayınlama çabalarını artırmıştır (Al ve Soydal, 2014). Bununla birlikte akademik yükseltmelerde üniversitelerin uyguladıkları ölçütler ve belirli indekslerde taranan dergilerde yayınlanan çalışmaların karşılığında verilen maddi destekler de akademisyenleri bu indekslerde taranan dergilerde yayın yapmaya yönlendirmiştir (Binici, 2012). Özetle, SCI ve SSCI gibi atıf indekslerinde taranan dergilerde makale yayınlamak akademik yükselme açısından bir gereklilik haline gelmiştir (Kozak, 2003). Atıf indekslerinde taranan dergilerde yayın yapma çabaları hem ülkemizdeki bilimsel yayınların niceliksel olarak değişimini hem de bu indekslerde taranan dergilerin yazım kuralları nedeniyle yayınların niteliğini etkilemektedir (Çalışkan-Tür ve Aksay, 2012). Bilimsel yayınların niceliksel ve niteliksel özelliklerinin incelenmesi, bilimsel çalışmalarda eğilimleri belirleme ve böylece bir bilimsel disiplinin gelişimini ve değişimini izlemeyi olanaklı kılabilmektedir. Bibliyometri, bu amaca hizmet eden bir araştırma tekniği olarak dikkat çekmektedir.

Bibliyometri, bilimsel araştırmaları ve etkilerini ölçme ve değerlendirme, haritalama, analiz etme amacıyla yapılan nicel araştırmadır (Martin, 2011). Bibliyometri çalışmasında ele alınan bilimsel araştırmaların “ülkeler, bilimsel çalışma alanları, kurumlar, bireysel araştırmacı ya da araştırmacı grupları, bilimsel dergiler” gibi değişkenler boyutunda ayrı ayrı ve birlikte incelendiği görülmektedir. Ülkemizde yapılan bibliyometri çalışmaları incelendiğinde, Türkiye’nin bilimsel alandaki performansının belirlenmesi (Al, 2008; 2012; Onat, 2011a; Yurtsever, Gülgöz, Yedekçiöğlü ve Tonta 2002); diğer ülkelerle karşılaştırma yapılması (Al ve Afzali, 2006); bir bilim dalında seçilen bir konunun incelenip analiz edilmesi (Çalışkan-Tür ve Aksay, 2012; Onat, 2011b; Şengül ve Çakır Sümer, 2008; Usubütün, Balcı ve Al, 2010); bir ya da birden fazla kurumun bilimsel performansının ortaya konulması ve alan yazına olan katkısının belirlenmesi (Al, Al ve Bahşişoğlu, 2004; Al, Sezen ve Soydal, 2012; Asan, 2010; Tonta ve İlhan, 2002); bir bilimsel derginin niteliklerinin ortaya konması (Polat, Sağlam ve Sarı, 2013) ya da süreli yayınlarda yer alan makaleler ve yazarları hakkında kapsamlı inceleme yapılması (Tonta ve Al, 2007) gibi amaçlarla çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu bibliyometri çalışmaları çeşitli bilim dalları için bilimsel gelişimi ve gereksinimleri belirlediği için kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla, Türkiye’de yasal altyapı, öğrenci sayıları ve bilimsel çalışmalar gibi çeşitli bağlamlarda son yıllarda hızlı gelişim göstermekte olan özel eğitim alanı için bibliyometri çalışmalarının önemi hızla artmaktadır.

Özel eğitimle ilgili alan yazın incelendiğinde dünyadaki genel eğilimlere uygun olarak ülkemizde de özel eğitim alanının hızla gelişmekte olduğu ve özel eğitim hizmetlerinin yaygınlaştığı görülmektedir. Özel eğitim, Türkiye’de 1950 yılına kadar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı’nın sağladığı bir hizmet iken, bu yıldan itibaren Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) sorumluluğuna geçmiştir. Ayrıca yasal anlamda ülkemizde ilk defa 1983 yılında 2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu yürürlüğe girmiştir ve 1992 yılında MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü oluşturulmuştur. Aynı zamanda çağdaş özel eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir yasa hazırlığı başlamış ve özel eğitimle ilgili yasa 1997 yılında güncellenerek günümüzde de yürürlükte olan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile özel gereksinimi olan çocukların eğitimi ile ilgili düzenlemeler

oluşturulmuştur. Ayrıca bu KHK'ye dayalı olarak oluşturulan son Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği 2006 yılından bu yana yürürlükte bulunmaktadır (Melekoğlu, 2014). Bu yönetmeliğe göre özel eğitim, "özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitim" olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2006).

Yasal gelişmelerin yanı sıra özel eğitim hizmeti alan öğrencilerin sayılarında da önemli gelişmeler ortaya çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) eğitim istatistiklerine göre 2002-2003 öğretim yılında örgün eğitim sisteminde özel eğitim hizmeti alan öğrenci sayısı 32,180 iken bu sayı 2012-2013 öğretim yılında %585 artışla 220,649 öğrenciye ulaşmıştır. Sayısal veriler incelendiğinde özel eğitim öğrencilerinin çoğunluğunun kaynaştırma eğitimine dâhil olduğu görülmektedir. 2004-2005 öğretim yılında örgün eğitim sistemindeki tüm özel eğitim hizmeti alan öğrencilerin %65.5'i (40,050) kaynaştırma eğitimi sağlanan okullarda öğrenim görmekteyken bu oran 2012-2013 öğretim yılında %73.1'e (161,295) yükselmiştir (Melekoğlu, 2014). Bu sayısal veriler özel eğitim hizmetlerinin ve özel eğitim alanı içinde kaynaştırma uygulamalarının hızla arttığını ortaya koymaktadır. Özel eğitim gereksinimi olan öğrenci sayılarındaki gelişimin yanı sıra öğretmen yetiştirme sürecinde ve üniversitelerdeki eğitim elemanı sayılarında da önemli gelişmeler gerçekleşmiştir. Türkiye'de ilk kez özel eğitim öğretmeni yetiştirme çabası 1952-1953 öğretim yılında Gazi Üniversitesi'nde başlamış; fakat iki yıl sonra bu öğretmen yetiştirme programı sonlandırılmıştır. Daha sonra özel eğitim alanında 1983 yılında Anadolu Üniversitesi'nde başlayıp kesintisiz bir şekilde devam etmekte olan öğretmen yetiştirme süreci, günümüzde ülkemizdeki 18 devlet üniversitesi ile üç vakıf üniversitesinde lisans programları kapsamında aktif olarak sürdürülmektedir. Bu programların kontenjanları incelendiğinde, ülkemizde özel eğitimle ilgili tüm öğretmenlik programlarının 2014 yılı kontenjanı 1960 olarak belirlenmiştir (Baykoç-Dönmez ve Şahin, 2011; ÖSYM, 2014). Ülkemizde öğretmen yetiştirme programlarının ve bu programlarda yetiştirilen öğretmen adaylarının sayısı hızla artmaktadır. Bu sürece bağlı olarak üniversitelerin özel eğitim bölümlerinde görev yapan eğitim elemanı kadroları da genişlemektedir. Türkiye'deki özel eğitim bölümleri incelendiğinde 1990 yılında 5 profesör, 6 doçent ve 2 yardımcı doçent görev yapmakta iken (Baykoç-Dönmez ve Şahin, 2011), 2014 yılı itibarıyla devlet ve vakıf üniversitelerinde toplam 17 profesör, 19 doçent ve 75 yardımcı doçent çalışmaktadır (Ağca, 2014). Özel eğitim alanının farklı boyutlarındaki gelişmeler alanla ilgili gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara da yansımaktadır. Fakat özel eğitim alanında son yıllardaki bu gelişmelere rağmen Türkiye'de gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarla ilgili bibliyometri çalışması bulunmamaktadır.

Özel eğitim alanında dünyada yapılan bibliyometri çalışmaları incelendiğinde, farklı çalışmalarla karşılaşıırken (Edyburn, 2001; 2003; 2004; Lopez-Munoz ve diğ, 2008; Summers, 1986;), ülkemizde çalışmaların daha çok bibliyografya çalışmaları olduğu görülmektedir (Diken, Bozkurt ve Güldenöğlü, 2009; Diken, Ünlü ve Karaaslan, 2008; Uyanık Balat, Şahsuvaroğlu ve Açar, 2011). Özel eğitim alanında yapılan araştırmaların tanıtımı amacıyla hazırlanmış bir kaynak niteliği taşıyan bu çalışmaların dışında, Türkiye'de özel eğitim alanında yayınlanan akademik makalelerin incelenerek alanın değişiminin incelendiği bir çalışmaya ise rastlanmamıştır. Dolayısıyla özellikle doçentlik başvuru koşullarının değişmesiyle birlikte özel eğitim alanındaki eğitim elemanlarının SSCI'da taranan dergilerde yayınladıkları yayınların incelenmesine, alanın şimdiki durumunu ve geleceğe dönük araştırma gereksinimlerini belirleyebilmek için ihtiyaç vardır.

Bu araştırmanın amacı, yayınlanmaya başladıkları tarihten 2013 Şubat ayına kadar geçen dönemde SSCI'da dizinlenmiş ya da halen dizinlenmekte olan ve eğitim bilimleri makalelerinin bulunduğu Türk dergilerinde yayınlanan özel eğitim makalelerinin bibliyometrik analizi ile Türkiye'de özel eğitim alanındaki araştırmaları incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

SSCI kapsamında taranan/taranmış olan beş Türk dergisinde yayınlanan özel eğitim makalelerinin,

- 1) sayısı, dergilerde yayınlanan tüm makalelere oranı, yıllar içindeki rakamsal değişimi ve yazar sayısı gibi niceliksel özellikleri ile,
- 2) yazarların çalıştığı kurum, konu, araştırma deseni, anahtar sözcükler gibi niteliksel özellikleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın verileri, niteliksel materyali niceliksel veriye dönüştürmenin bir yolu olarak tanımlanan (Rubin ve Babbie, 2011) içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, iki yolla yapılabilir. İlk yolda niteliksel materyal niceliksel veriye dönüştürülür. Bunun için öncelikle kodlar belirlenir. Araştırılan içerik incelenerek kodlara göre sınıflanır ve yüzdellikler hesaplanır. İkinci yol ise niteliksel materyalin sayılara dönüştürülmeden sadece niteliksel terimlerle ifade edilmesi şeklinde yapılır (Rubin ve Babbie, 2011). Bu çalışmada içerik analizi için birinci yol tercih edilmiş; incelenen materyal daha önceden belirlenen kodlara göre sınıflanmış ve yüzdellikler hesaplanmıştır.

Süreç

Araştırma kapsamında incelenecek SSCI kapsamında dizinlenen ya da dizinlenmiş olan Türkiye kaynaklı ve eğitim bilimleri ile ilgili makalelerin yayınladığı dergiler Web of Science veri tabanı taranarak tespit edilmiştir. Daha sonra özel eğitim alanında çalışmalar yapan öğretim üyelerinin özgeçmişleri incelenmiş ve Web of Science taraması sonucu belirlenen bu dergilerden en sık olarak Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Türk Psikoloji Dergisi, Eğitim ve Bilim Dergisi, Eğitim Araştırmaları Dergisi ve Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayınlar yapıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle söz konusu beş dergi içerik analizi uygulanacak dergiler olarak seçilmişlerdir. Seçilen beş derginin internet sayfalarındaki dergi arşivlerine ulaşıp, kapsamlı bir analiz için sadece SSCI'da dizinlendikleri yıllarla sınırlı kalınmayarak, yayına başladıkları sayıdan itibaren analizlerin yapıldığı 2013 Şubat ayına kadar yayınlanmış olan tüm sayılar listelenmiştir. Araştırmacılar listede bulunan tüm sayıları, içindeki makale sayısı, özel eğitim makalesi olup olmadığı, özel eğitim makalesi varsa bu makalelerin niteliksel özellikleri açısından taramıştır. Dergilerin internet sayfalarında bulunmayan sayılarına ise kütüphane taraması yoluyla ulaşılmaya çalışılmış; internet ve kütüphane taramaları sonucunda beş derginin toplam 367 sayısından 334'üne ulaşılırken, 33 (%8.99) sayıya ulaşmak mümkün olmamıştır.

İnceleme sürecinde kullanılacak olan kodları belirlemek için araştırmacılar tarafından makale değerlendirme formu hazırlanmıştır. Form hazırlama sürecinde daha önce yapılmış bibliyometri çalışmaları incelenmiş (Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012; Göktaş ve ark., 2012) ve formun içeriğiyle ilgili alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Bu süreç sonucunda içerik analizi için belirlenen kodlar şunlardır: dergilerde yer alan toplam makale sayısı, özel eğitimle ilgili makale sayısı, özel eğitim makalelerini yazan araştırmacıların çalıştıkları kurumlar, makalelerin kaç yazarlı olduğu, araştırmalarda kullanılan yöntem, kullanılan anahtar sözcükler ve yıllara göre yayınlanan makale sayıları.

Dergilerin hazırlanan form çerçevesinde incelenmesine bir deneme çalışması ile başlanmıştır. Bu aşamada araştırmacılar bireysel çalışarak aynı dergiyi incelemiş ve forma kaydetmişlerdir. Yapılan karşılaştırma sonucunda uyumsuzluk durumları tespit edilen kısımlarda tartışmalar gerçekleştirilerek ortak karara varılmıştır. Deneme çalışmasının tamamlanmasının ardından üçüncü araştırmacı dergilerin tamamını inceleyerek forma aktarmıştır.

Kodlayıcılar arası güvenilirlik çalışması elektronik olarak ulaşılabilen 176 dergi sayısının üzerinden gerçekleştirilmiş ve %94 güvenilirlik sağlanmıştır. Uyumsuzluk olan durumlar

kodlayıcılar tarafından ilgili makaleler yeniden gözden geçirilerek kontrol edilmiş ve %100 uyuşma sağlanmıştır.

Veri analizi sonunda elde edilen bulgular, grafik, frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülerek betimsel bir biçimde verilmiştir.

BULGULAR

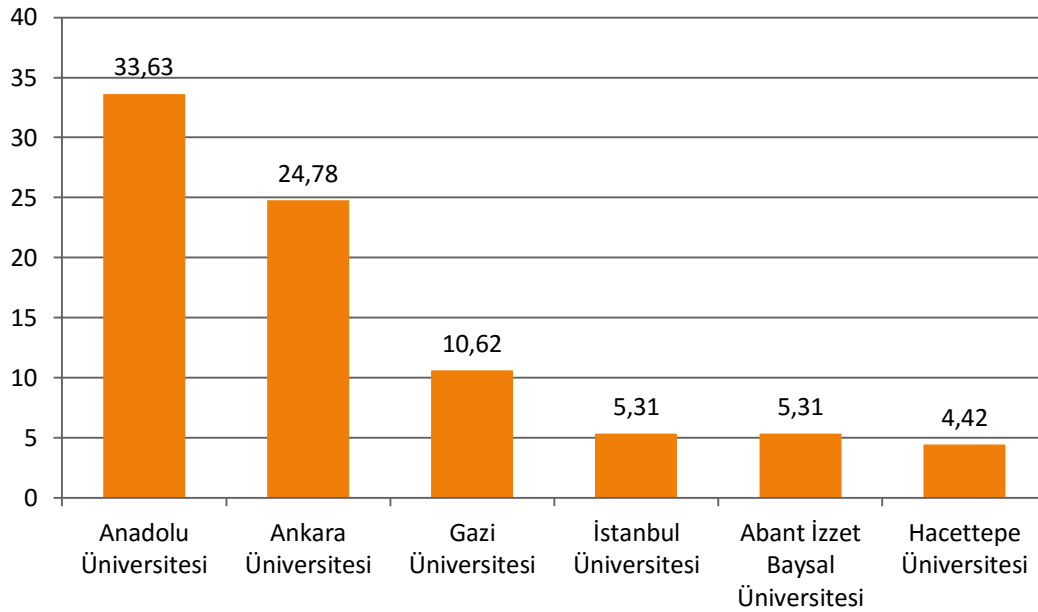
Araştırma kapsamında incelenen beş derginin toplam 334 sayısına ulaşılmış ve bu sayılarda özel eğitimle ilgili toplam 113 makale belirlenmiştir. Özel eğitimle ilgili makalelerin en çok sayı ve oranda Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisinde yayınladığı görülmekteyken, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinin özel eğitimle ilgili en az sayıda ve oranda makale yayınladığı görülmektedir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Dergilere Göre İncelenen Sayılar ve Makalelerin Sayısı (İlk sayılardan 2013 Şubat'a kadar)

Dergi Adı	İlk Sayının Yayınlandığı Tarih	Dergilere göre incelenen sayı	Toplam Makale Sayısı	Özel Eğitim Makale Sayısı	ÖE Makale Yüzdesi
EBD	1976	143	1394	31	2.22
EJER	2000	51	789	11	1.39
HÜEFD	1986	43	1236	10	0.81
KUYEB	2001	38	640	44	6.88
TPD	1978	59	419	17	4.06
Toplam		334	4478	113	%2.52

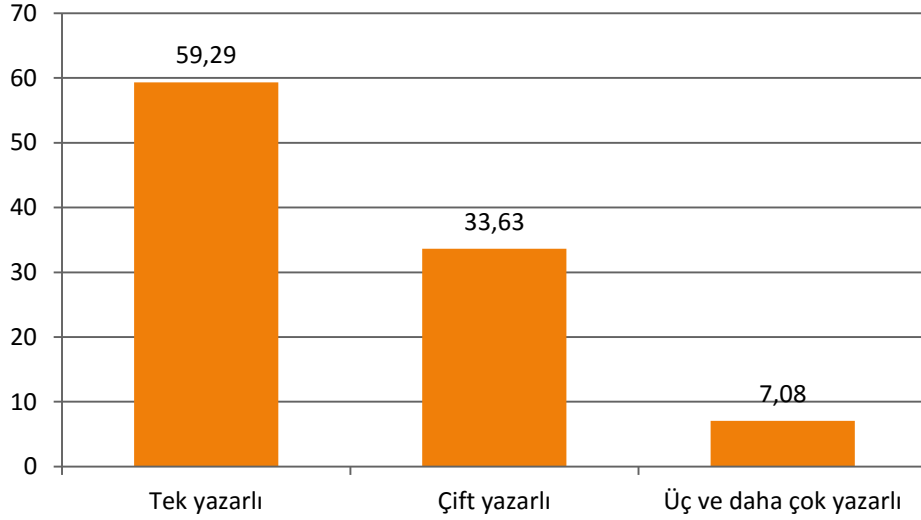
Not. EBD= Eğitim ve Bilim Dergisi; EJER= Eurasian Journal of Educational Research, HÜEFD= Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi; KUYEB= Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi; TPD=Türk Psikoloji Dergisi

Özel eğitimle ilgili yayınlanan makalelerin yazarlarının çalıştıkları kurum incelendiğinde yazarların çoğunlukla Anadolu Üniversitesi öğretim elemanlarından oluştuğu görülmektedir. Anadolu Üniversitesinden sonra Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi yer almaktadır (bkz. Şekil 1).

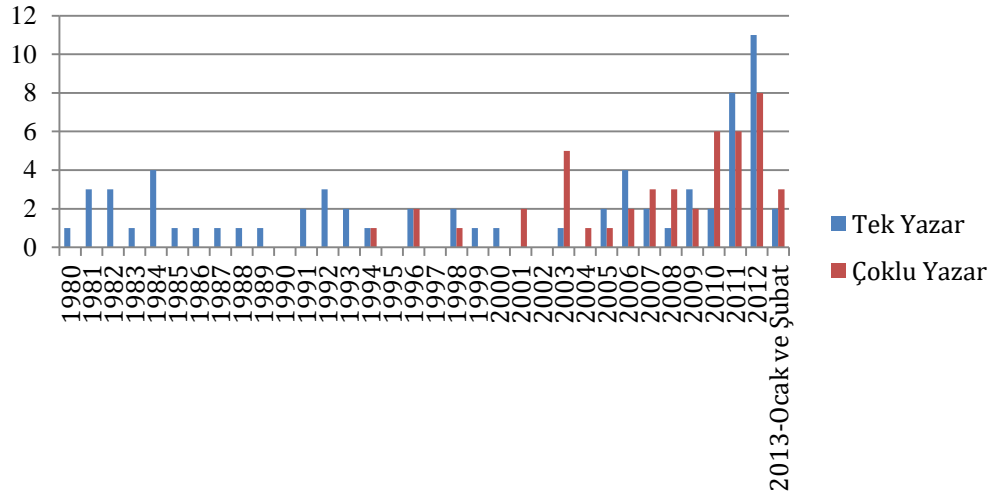

Şekil 1. Özel Eğitim Makale Yazarlarının Çalıştıkları Kurumlar

Araştırma kapsamında özel eğitim alanında yapılan araştırmaların yazar sayıları incelenmiş ve makalelerin çoğunluğunun (%59,29) tek yazarlı makaleler olduğu görülmüştür. Özel eğitimle ilgili yayınlarda üç ya da daha fazla yazarlı makale sayısının oldukça az olduğu görülmektedir (bkz. Şekil 2). Yıllar bazında yazar sayılarındaki değişim incelendiğinde ise tek yazarlı yayınların çoğunlukta olduğu fakat son yıllarda çok yazarlı makale sayılarında da artış olduğu söylenebilir (bkz. Şekil 3).

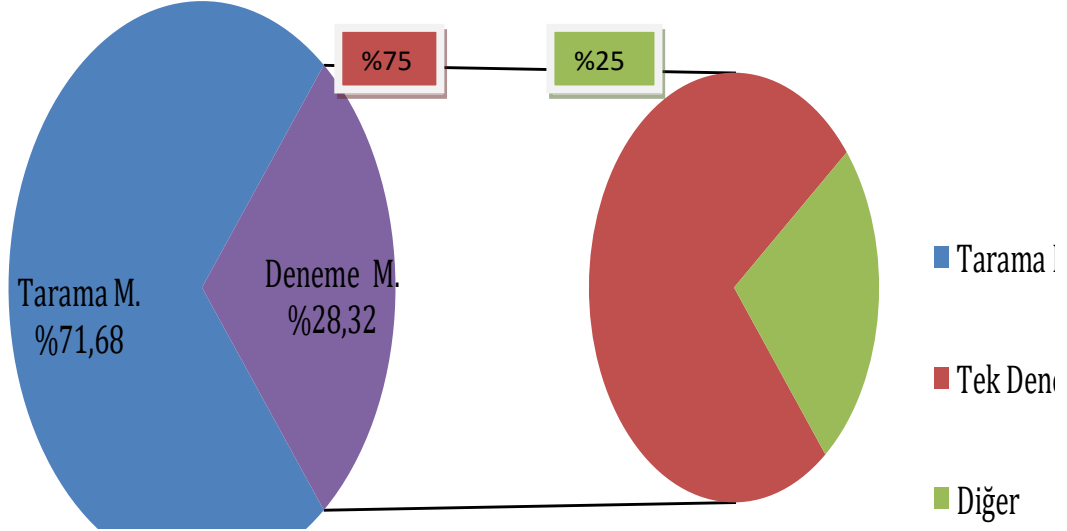

Şekil 2. Özel Eğitim Makalelerinin Yazar Sayıları Oranları

Şekil 3. Yıllara Göre Tek ve Çoklu Yazar Sayısı

Özel eğitimle ilgili makalelerde kullanılan araştırma yöntemleri incelendiğinde yayınların büyük çoğunluğunun (%71.68) tarama modeli ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Deneme modeli ile gerçekleştirilen çalışmaların ise çoğunlukla (%75) tek denekli araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirildiği belirlenmiştir (bkz. Şekil 4).

Şekil.4 Kullanılan Araştırma Yöntemleri Yüzdeleri

Makalelerin anahtar sözcüklerinin analizi sonucunda 1980 ile 1999 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2, Türk Psikoloji Dergisi'nde 6 ve Eğitim ve Bilim Dergisi'nde yayınlanmış 22 olmak üzere toplam 30 makalede anahtar sözcük bulunmadığı belirlenmiştir. Anahtar sözcük içeren 83 makalede ise toplam 316 anahtar sözcüğün bulunduğu belirlenmiştir. En çok karşılaşılan anahtar sözcüklerin öğretim yöntemlerini ve araştırma yöntemlerini içeren sözcükler olduğu görülmüştür (bkz. Tablo 2).

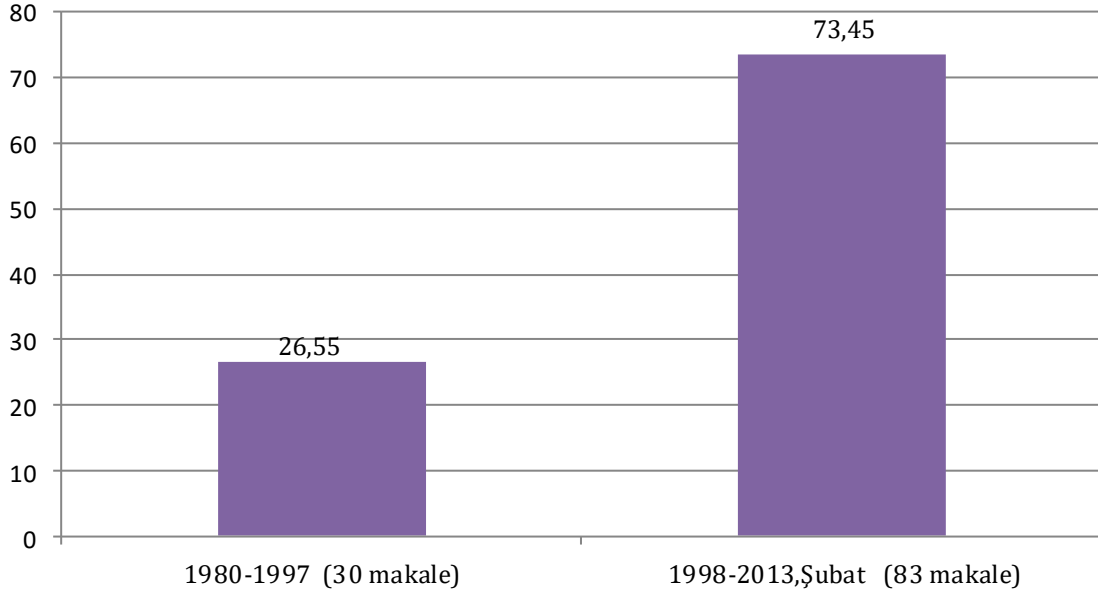
Tablo.2 Özel Eğitim Makalelerindeki Anahtar Sözcükler

Anahtar Sözcükler	%
Öğretim yöntemlerini içeren sözcükler	12,66
Araştırma yöntemlerini içeren sözcükler	7,91
Öğretmen eğitimi	6,96
Zihinsel engel	5,70
Özel eğitim ve özel gereksinimli çocuklar	5,38
Kaynaştırma	5,38
Değerlendirme ve testler	4,11
Otizm	3,80
Dil ve iletişim	3,16
Sosyal beceri	2,85
Günlük yaşam ve öz-bakım	2,53
Öğrenme güçlüğü	2,53

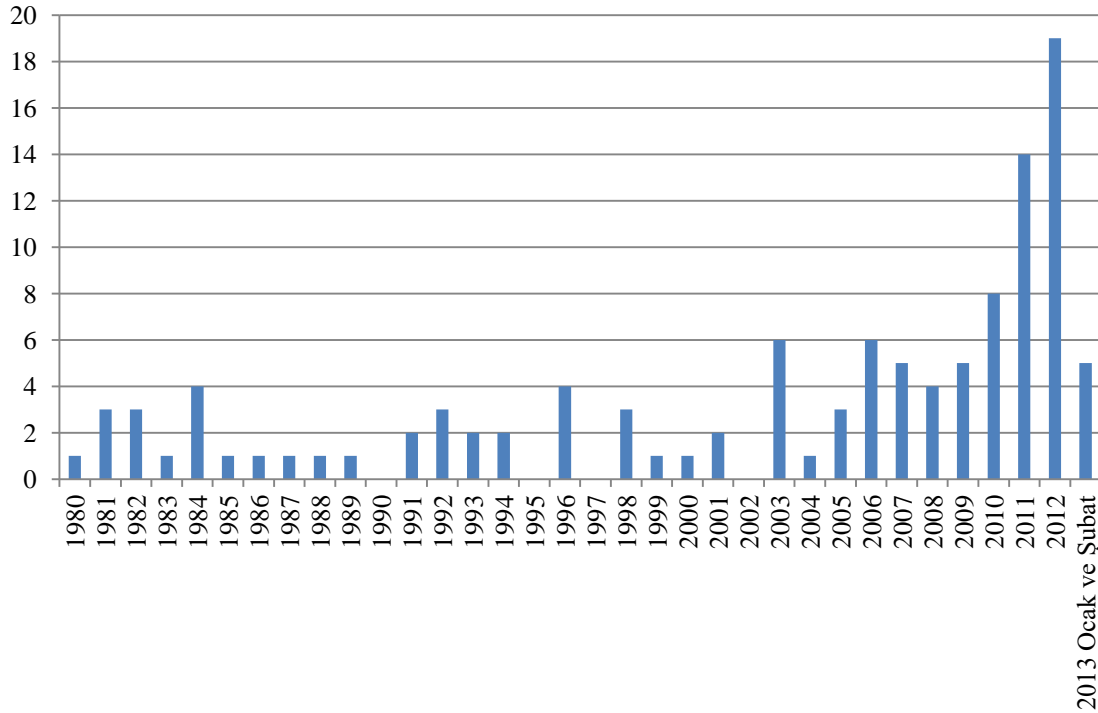
Özel eğitimle ilgili makalelerin yıllara göre yayınlanma sayıları incelendiğinde 1980-1997 yılları arasında 30 makale yayınlanmışken, 1998-2013-Şubat tarihine kadar 83 makale

yayınlandığı görülmektedir (bkz. Şekil 5). Ayrıca yıllar bazında yayınlanan makaleler incelendiğinde özel eğitimle ilgili en çok makalenin 2012 yılında yayınlandığı belirlenmiştir (bkz. Şekil 6).

Şekil 5. Yıllara Göre Yayınlanan Makale Sayısı

Şekil 6. Yıllara Göre Özel Eğitim Makale Sayıları

TARTIŞMA

Bu araştırmada, SSCI'da dizinlenen ya da dizinlenmiş olan Türkiye kaynaklı ve eğitim bilimleri ile ilgili makalelerin yayınladığı beş derginin bibliyometrik incelemesi yoluyla Türkiye'de bir bilimsel disiplin olarak özel eğitim alanındaki araştırmalarla ilgili bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Bulgular, incelenen 334 sayı içindeki 4478 makalenin sadece 113'ünün (%2.52) özel eğitimle ilgili olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, söz konusu dergilerde yayınlanan özel eğitimle ilgili makale sayısının diğer makalelere oranla oldukça az olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim alanındaki araştırmaları inceleyen bir çalışmanın bulguları (Göktaş ve ark., 2012) bu araştırmadan elde edilen ve özel eğitim alanındaki çalışmaların azlığını gösteren bulguyu desteklemektedir. Söz konusu çalışmaya göre eğitimle ilgili makaleler daha çok eğitim teknolojileri, fen eğitimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve matematik eğitimi alanlarında yayınlanmaktadır. Özel eğitimle ilgili az sayıda çalışmanın yayınlanmış olmasının alandaki öğretim elemanı sayısının azlığı, dergilere gönderilen çalışma sayısının azlığı ve yayınlanmak için kabul edilen araştırma sayısını azlığı gibi farklı nedenlerinin olabileceği düşünülmektedir. Özellikle 2000'li yıllara kadar Türkiye'de özel eğitim bölümü bulunan sadece beş üniversitenin (Anadolu Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi) olması ve bu bölümlerde çalışan öğretim elemanlarının sayısının azlığı, bu dergilerde özel eğitimle ilgili yayınların az olmasının önemli sebeplerinden biri olarak görülebilir. Özel eğitim alanında yayınlanan makale sayısının az olmasının sebepleri konusunda daha net bir tablo elde edebilmek için incelenen dergilere özel eğitimle ilgili gönderilen makale sayıları ve makale kabul oranlarının bilinmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci bulgusu, özel eğitim alanıyla ilgili yayınlanan makale sayı ve oranlarının dergiler arasında farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. İncelenen dergilerin içinde yayına başladığı tarih itibarıyla en yeni dergi olan Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB) dergisinde yayınlanan özel eğitim makalelerinin hem sayı hem de oran olarak en fazla olduğu ortaya çıkmıştır. KUYEB'e oranla daha fazla sayı ve makale yayınlayan daha eski tarihli dergilerde özel eğitimle ilgili makale sayı ve oranının oldukça az olması dikkat çekici bir bulgudur. Dergilerin yayın politikaları ve özel eğitimle ilgili makale kabul oranları, yayınlanan özel eğitim makaleleri açısından farklılıklarının sebebi olarak görülebilir. Ancak KUYEB'in özel eğitimle ilgili daha fazla sayıda makale başvurusu almış olduğu da sanılmaktadır ve araştırmacıların bu dergiye yönelim sebeplerinin incelenebileceği düşünülmektedir.

İncelenen dergilerde yayın yapan yazarların çalıştıkları üniversiteler incelendiğinde ilk üç sırayı Türkiye'de özel eğitim bölümleri ilk kurulan üniversiteler olan Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nin aldığı görülmektedir. Tüm Türkiye'de özel eğitim bölümlerinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun bu üç üniversitede bulunduğu göz önüne alındığında (Ağca, 2014) bu sonuç beklenen bir durum olarak kabul edilebilir. Ancak Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'ndeki özel eğitim bölümlerinin çok daha önce açılmış olmasına rağmen (1994 ve 1998) İstanbul Üniversitesinde (2002) çalışan araştırmacıların bu üniversitelerden daha fazla yayın yapmış olması dikkat çekici bir bulgudur. Bu bulgunun ancak, söz konusu üniversitelerde çalışan araştırmacıların öz geçmişlerini ve yayın eğilimlerini inceleyen bir çalışma sonucu açıklanabileceği düşünülmektedir.

Özel eğitimle ilgili makalelerin yazarları incelendiğinde çoğu makalenin tek yazar tarafından hazırlandığı fakat birden fazla yazarlı makale sayısında daha çok son yıllarda artış olduğu görülmektedir. Özellikle yıllar bazında incelendiğinde 1993 yılına kadar sadece tek yazarlı çalışma gerçekleştirildiği ve bu tarihten sonra birden fazla yazarlı makalelerin yayınlanmaya başladığı görülmektedir. Özel eğitim makalelerinin ilk yıllarda neden daha çok tek yazar tarafından hazırlandığı sorusuna yanıt olarak o yıllarda özel eğitim alanında çalışan araştırmacıların sayıca azlığı ve araştırmacıların yayın eğilimleri gösterilebilir. Bulgular ayrıca,

1980 ile 1997 arasında yayınlanan 30 makale var iken bu sayının 1997-2013-Şubat ayına kadar neredeyse 3 kat arttığını (83 makale) göstermektedir. Bu durum alanın hızlı gelişiminin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. 1997 yılında yayınlanan 573 sayılı KHK ile özel eğitime dair güncel ve kapsamlı bir yasanın çıkarılması alandaki gelişimin tetikleyicilerinden biri olarak görülebilir. Ayrıca 2000 yılında değişen doçentliğe başvuru kriterleri, bu tarihten sonraki hem tek yazarlı hem de çok yazarlı yayınların artışının temel sebebi olarak görülebilir. Özel eğitim dışındaki alanlarda da 2000 yılından sonra yayın sayısının ve niteliğinin değiştiğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012). Doçentlik kriterlerinin değişmesinin yayınlar üzerindeki etkilerini ortaya koyan çeşitli çalışmalarda (Al ve ark., 2012; Asan, 2006; Çalışkan-Tür ve Aksay, 2012) araştırmacıların öncelikle doçentlik kriterini karşılayacak niteliklere sahip yayın yapma çabası içinde oldukları vurgulanmaktadır. Bu durum, 'merak' güdüsü ile araştırma yapmanın yerini 'kariyer planlarına uygun' araştırma yapma ve makale yazmaya bıraktığı nedeniye eleştirilmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, özel eğitim alanında yapılan bilimsel çalışmaların çoğunda (%71,68) tarama yöntemi kullanılmıştır. Geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan tarama araştırmaları (Karasar, 2005) olguların çeşitli yönlerini ve bunlar arasındaki ilişkileri ortaya koyamaması nedeniyle ancak bilimsel çabanın başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk ve ark., 2014). Bu nedenle tarama araştırmasından elde edilen verilerin arasındaki ilişkileri, neden ve sonuçlarıyla ortaya koyabilmek için ilişkisel ve deneysel araştırmaların da yapılması gerekmektedir. Bulgular, özel eğitim alanda yapılan deneysel araştırmaların yetersizliğini (%28.32) ortaya koymaktadır. Deneysel araştırmaların incelenmesi sonucunda ise en çok (%75) tek denekli araştırma yöntemlerinin tercih edildiği belirlenmiştir. Tek denekli araştırmalar, özel eğitim alanında, standart koşullar altında ve yinelenen ölçümlerle, öğrencilerin davranışlarının işlevsel ilişki bağlamında incelenmesinde kullanılmaktadır (Tekin-İftar, 2014). Yarı deneysel araştırmalar grubunda yer alan ve bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi güvenilir biçimde ortaya koyan tek denekli araştırmalar (Tekin-İftar, 2014) davranış değiştirme ya da öğretimin etkililiğini belirleme gibi amaçlarla yapılabilmektedir. Ülkemizde özel eğitim alanında yapılan araştırmaların içinde deneysel araştırmaların sayısının artması ile bilimsel araştırmalarla elde edilen bilgilerin düzeyinin anlamadan açıklamaya doğru değişebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın anahtar sözcüklerle ilgili bulgusu, özel eğitimde araştırılan konularla ilgili eğilimler hakkında bir tablo sunmaktadır. Buna göre özel eğitim alanında çalışan araştırmacılar en çok öğretim yöntemleri ve araştırma yöntemlerinin konu edildiği araştırmalar yürütmüşlerdir. Bu bulgu, özel eğitim alanının doğası gereği geliştirilen ve kullanılan farklı yöntemlerin araştırmacıların en çok ilgi duyduğu konular olarak öne çıktığı şeklinde yorumlanabilir. Anahtar sözcükler aynı zamanda öğretmen eğitiminin de sıkça incelenen konular arasında yer aldığını göstermektedir. Özel eğitim alanında ve özellikle kaynaştırma eğitiminde öğretmen niteliğinin önemli bir sorun olduğu bilinmektedir (Güner-Yıldız ve Sazak-Pınar, 2012; Hansen, 2012). Ayrıca Mason, Thormann, O'Connell ve Behrmann (2004)'ın yaptıkları bir araştırmada hem genel eğitim hem de özel eğitim alanında yayınlanan makalelerde en sık rastlanılan iki konudan birinin personel gelişimi, yani öğretmen niteliği olduğu görülmektedir. Özel eğitim araştırmacılarının bu konuda araştırma yapma gereksinimi duymaları konunun güncelliğini yitirmeyen bir sorun olarak süregelmesinin sonucu olarak değerlendirilebilir.

Bir bilim dalının geçmiş birikimini değerlendirmesi, söz konusu bilim dalındaki egemen eğilimlerin ortaya konulması, gelecekte izlenecek yolun belirlenmesi ve yayın kalitesinin artırılması açılarından yararlı olduğu gibi o bilim dalının gelişmişliğinin göstergesi olarak da kabul edilmektedir (Şengül ve Çakır-Sümer, 2008). Özel eğitim gibi eğitim bilimleri alanında önemli bir yeri olan ve eğitimle ilgili tüm disiplinlerle doğrudan bağlantısı olan bir bilim dalında yapılan araştırmaların incelenmesi de bu alanın gelişimi açısından önemli bir çaba olarak kabul edilebilir. Bu araştırma ile elde edilen bulgular, özel eğitim alanının son yıllardaki hızlı

değişimiyle ilgili bir tablo sunmaktadır. Ancak bu araştırmada sadece beş dergide yayınlanan özel eğitim makalelerinin incelenmiş olması nedeniyle ve özel eğitimin önümüzdeki yıllarda da büyük bir ivme ile gelişeceği tahmin edildiğinden alanda yapılan çalışmalarla ilgili daha ayrıntılı bibliyometri çalışmalarına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Not: Bu çalışma, 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihleri arasında Bolu'da düzenlenen 23. Ulusal Özel Eğitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Ağca, Ö. (2014, Eylül). Türkiye'deki üniversitelerin lisans ve lisansüstü programlarının özel eğitim açısından incelenmesi, 24. Ulusal Özel Eğitim Kongresinde sözlü bildiri, Edirne.
- Al, P., Al, U. ve Bahşişoğlu, H.K. (2004). Science Citation Index'de Hacettepe Üniversitesi: 1975-2003. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21(2), 229-244.
- Al, U. (2008). Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Al, U. (2012). Avrupa birliği ülkeleri ve Türkiye'nin yayın ve atıf performansı. *Bilig*, 62, 1-20.
- Al, U. ve Afzali, M. (2006). İran ve Türkiye'nin dünya bilginlik literatürüne katkıları: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Bilgi Dünyası*, 7(2), 181-201.
- Al, U., Sezen, U. ve Soydal, İ. (2012). Hacettepe Üniversitesi bilimsel yayınlarının sosyal ağ analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 29(1), 53-71.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2014). Akademik atıf dizinleri ile savaşı. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 31(1), 23-42.
- Asan, A. (2006). SCI-Expanded, SSCI, AHCI kapsamındaki Türk Dergileri. O. Yılmaz (Ed.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, Sempozyum Kitabı* (s. 86-92). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM.
- Asan, A. (2010). Web of Science kapsamındaki dergilerde yayın bakımından Türkiye'de bir üniversite örneği: Trakya Üniversitesi. O. Yılmaz (Ed.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 8. Ulusal Sempozyum Kitabı* (s. 80-99). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM.
- Baykoç-Dönmez, N. ve Şahin, S. (2011). Özel eğitimin tarihi gelişimi. N. Baykoç, (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim* (s. 535-556). Ankara: Eğiten Kitap.
- Binici, K. (2012). Türkiye'de yayın göçü: Web of Science ve ULAKBİM ulusal veri tabanlarında indekslenen yayınlar üzerine bir inceleme. *Bilgi Dünyası*, 13(1), 165-181.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalışkan-Tür, F. ve Aksay, E. (2012). Acil tıp uzmanlarının uluslar arası yayın üretimi: Amaç sadece doçentlik mi? *Türkiye Acil Tıp Dergisi*, 12(2), 77-81.
- Çiltaş, A., Güler, G. ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye'de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 565-580.
- Diken, İ. H., Bozkurt, F. ve Güldenoğlu, B. (2009). *Türkiye kaynaklı özel eğitimde makale bibliyografyası (1990-2009)*. Ankara: Maya Akademi.
- Diken, İ. H., Ünlü, E. ve Karaaslan, Ö. (2008). *Zihinsel yetersizlik ve yaygın gelişimsel bozukluk alanlarında lisansüstü tez bibliyografyası (1974-2008)*. Ankara: Maya Akademi.
- Edyburn, D. L. (2001). 2000 in review: A synthesis of the special education technology literature. *Journal of Special Education Technology*, 16(2), 5-25.
- Edyburn, D. L. (2003). 2002 in review: A synthesis of the special education technology literature. *Journal of Special Education Technology*, 18(3), 5-28.

- Edyburn, D. L. (2004). 2003 in review: A synthesis of the special education technology literature. *Journal of Special Education Technology*, 19(4), 57-80.
- Göktaş, Y., Hasańçebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.
- Güner-Yıldız, N. ve Sazak-Pınar, E. (2012). Examining teachers behavior related to students with special needs in inclusive classrooms. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 475-488.
- Hansen, J. H. (2012). Limits to inclusion. *International Journal of Inclusive Education*, 16(1), 89-98.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi (15. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kozak, N. (2003). Türkiye'de yayınlanan akademik dergilerin niteliklerindeki zaman içerisindeki değişim nedenleri: Sağlık, sosyal ve teknik bilim alanlarında yayınlanan dergiler üzerine bir inceleme. *Bilgi Dünyası*, 4(2), 146-174.
- Lopez-Munoz, F., Alamo, C., Quintero-Gutierrez, F. J., ve Garcia-Garcia, P. (2008). A bibliometric study of international scientific productivity in attention-deficit hyperactivity disorder covering the period 1980-2005. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 17(6), 381-391.
- Martin, B. R. (2011). What can bibliometrics tell us about changes in the mode of knowledge production? *Prometheus*, 29(4), 455-479.
- Mason, C., Thormann, M. S., O'Connell, M., & Behrmann; J. (2004). Priority issues reflected in general and special education association journals. *Exceptional Children*, 70(2), 215-229.
- MEB. (2006). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği, 31 Mayıs ve 26184 sayılı Resmi Gazete.
- Melekoğlu, M. A. (2014). Special education today in Turkey. A. F. Rotatori, J. P. Bakken, S. Burkhardt, F. E. Obiakor, & U. Sharma (Eds.). *Special education international perspectives: Practices across the globe (sf. 529-557)*. Bingley, UK: Emerald Group Publishing.
- Onat, A. (2011a). Türkiye ve üniversitelerinin bilime halis katkılarına nicesel bir bakış. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 41(5), 909-917.
- Onat, A. (2011b). Tıbbi ülkemizden hangi alanlarda ve makalelerle katkıda bulunuldu? *Marmara Medical Journal*, 24(3), 156-161.
- ÖSYM. (2014). 2014-Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. 20.10.2014 tarihinde [http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/Tercih/2014-OSYSKONTKILAVUZU14072014 .pdf](http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/Tercih/2014-OSYSKONTKILAVUZU14072014.pdf) adresinden alınmıştır.
- Polat, C., Sağlam, M. ve Sarı, T. (2013). Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 273-288.
- Rubin, A. & Babbie, E. R. (2011). *Research methods for social work*. Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Summers, E. G. (1986). The information flood in learning disabilities: A bibliometric analysis of the journal literature. *Remedial and Special Education*, 7(1),49-60.
- şengül, M. ve Çakır-Sümer, G. (2008). Türkiye'de İİBF dergilerinde yayınlanan çevre konulu makaleler üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 301-334.
- Tekin-İftar, E. (2014). Uygulamalı davranış analizi: Tanım, tarihçe ve özellikleri. E. Tekin-İftar (Ed.). *Uygulamalı davranış analizi*, (s. 3-40), Ankara: Vize Yayıncılık.
- Tonta, Y. ve Al, U. (2007). Türkiye'nin bilimsel yayın haritası: Türkiye'de dergi yayıncılığı üzerine bibliyometrik bir araştırma. TÜBİTAK Proje No: 105K088.
- Tonta, Y. ve İlhan, M. (2002). Contribution of Hacettepe University Faculty of Medicine to the world's biomedical literature (1988-1997). *Scientometrics*, 55(1),123-136.
- Usubütün, A., Balcı, S. ve Al, P. (2010). Uluslararası indekslerde yer alan patoloji dergilerinde yayımlanan Türkiye adresli yayınların değerlendirilmesi. *Türk Patoloji Dergisi*, 26(2), 107-113.

- Uyanık-Balat, G., Şahsuvaroğlu, T. ve Açar, K. (2010). *Kaynaştırma ile ilgili yüksek lisans-doktora tezler bibliyografisi ve kaynaştırma alanında yapılan çalışmalar indeksi (1989-2010)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Yurtsever, E., Gülgöz, S., Yedekioğlu, . A. ve Tonta, M. (2001). *Sosyal Bilimler Atıf Dizini'nde (SSCI) Türkiye: 1970-1999*. Ankara: TBA.